

**OPPSUMMERINGER FRA
WORKSHOP
25. MAI I OSLO 2004**

Get Global...or Die?

**GLOBALISERING,
INNOVASJON
OG
ETREPRENØRSKAP
FOR KVINNER**

Oslo, juni 2004
Bitten Schei, innovatør, Mother Courage

BAKGRUNN

Norge skal være et av verdens mest nyskapende land der bedrifter og mennesker med pågangsmot og skaperevne har gode muligheter til å utvikle lønnsom virksomhet. På viktige områder skal Norge ligge i tet internasjonalt når det gjelder kunnskap, teknologi og verdiskaping." Dette er Regjeringens visjon for 2010.

Statsministeren og næringsministeren har begge sagt:

Norge trenger et mer innovativt næringsliv

Dette krever et felles løft og et bredt engasjement

Regjeringen tar pådriverrollen.

Mother Courage tok derfor initiativ til workshop; Get Global... Or Die?

Workshop 25. mai i Akersgt. med tema: Globalisering, innovasjon og entreprenørskap for kvinner.

Mål: Gi innspill til myndighetene hvilke rammebetingelser som må iverksettes for å øke innovasjonstakten i norsk næringsliv for å øke kvinners deltakelse.

Deltakelse:

Kvinner fra forskjellig ståsted deltok; NHO, LO, BFD, Innovasjon Norge, NHD, Stortinget, politiske partier, Norges Bygdekvinnelag, AIPW, Kvinnenettverket i Follo, Norges vel, Kvinneuniversitetet, Nettverkskreditt, eforum, Akademikerne, Bellona, Bedriftsforbundet, UD, + gründere fra Oslo, Drammen, Oppegård, Ringebu, Trøndelag og Hønefoss. (37 deltakere)

Innledninger:

Følgende innledninger ble holdt:

- Likestilling i politikk og næringsliv, åpning v/Ruth Stenersen, politisk rådgiver for Likestillingsminister Laila Dåvøy i BFD som ble innkalt til Stortinget samme dag, og derfor ikke kunne delta.
- Kvinners rettigheter i en global verden og Norges rolle v/Guro Katharina Vikør, Ambassador Women's Rights and Gender Equality, UD
- Regjeringens innovasjonsplan 2010, eksterne aktiviteter v/ Grete Sønsteby, prosjektleder NHD
- Vi gir lokale ideer globale muligheter – også til kvinner v/ Anne Marie Kittelsen, souschef Premissgiving og innovasjon, Innovasjon Norge. Hun erstattet Katinka Grever Leiner, direktør Entreprenørskap, Innovasjon Norge, som meldte avbud grunnet sykdom.

GRUPPEARBEID

Gruppe 1 Nasjonal Plan for kvinners innovasjonskraft og entreprenørskap

Gruppeleder: Unni Beathe Sekkesæther, Microcreditt Consulting

Mål: En felles tilnærming til strategier for å bedre vilkår for kvinners innovasjonskraft og entreprenørskap i Norge

Ambisjon for workshop 25. mai:

- Sette i gang en prosess
- Nærme seg en felles visjon
- Kaste frem ideer
- Få frem din kompetanse og ditt bidrag
- Sette noen milepæler, next step
- Fordele oppgaver

Fokusområder:

- 1.Kompetanse og utdanning
- 2.FoU
- 3.Økonomiske incentiver og virkemidler
- 4.Teknologi
- 5.Kultur
- 6.Synliggjøring/forbilder
- 7.Internasjonalisering
- 8.Likestillings-og velferdsordninger
- 9.Nettverk
- 10.Bedriftenes samfunnsansvar

På kort sikt:

Felles utvikling av praktiske brukerbaserte verktøy som kan få kvinner engasjert i:

- Nettverk
- Etablereropplæring /videreutdanning
- Støtte/oppfølgingsfunksjoner tilpasset deres behov
- Tilgang til finansieringsordninger og andre tiltak det er behov for
- Tilgang til / bruk av teknologi / IKT
- Drastisk forandre kultur og holdninger knyttet til kvinnelig entreprenørskap og innovasjonskraft
- Utfordre eksisterende tenkning og tiltak/virkemiddel – Dele kunnskap om tiltak som fungerer!
- Engasjere offentlig og privat sektor
- Revurdering av hvordan entreprenørskap promoteres til kvinner – spesielt ungdom – ser de det som en reell mulighet å starte/drive egen næringsvirksomhet ?
- Hva kommuniserer media, lokalsamfunnet, skoler, høyere utdannings institusjoner?
- Fokus på mangfold og muligheter
- Forskjellige behov som kunde, som forretningskvinne – og derfor viktighet av mangfold i virkemidler og metoder
- Entreprenørskapskraften blant kvinner gir muligheter Norge ikke har råd til å sløse bort – men det krever satsing – også økonomisk
- Må på politikernes og medias agenda
- Andre under-representerte grupper som møter diskriminering må også inkluderes og få mulighet til å bruke sitt fulle potensial
- Norge trenger kreativitet og innovasjon fra alle i mye større grad.
- Planen bør si hvordan rammevilkårene kan bedres
- Bør beskrive praktiske metoder/virkemiddel
- Skape rammebetingelser og en kultur som oppmuntrer flere kvinner til å starte og drive virksomheter, og hvor alle kvinner som ønsker det har tilgang på den hjelp og støtte de har behov for

Målsetting:

Å øke betraktelig andelen av kvinner som velger å starte og utvide virksomheter i Norge slik at antallet kan nærme seg status i USA (28% av bedrifter er eid av kvinner). Norge bør ha et konkret mål som skal nåes innen 2010.

- Sørge for bedre tilgang til oppfølging, opplæring og generelle rammebetingelser
- Sikre gode vilkår for kvinne-eide bedrifter som ønsker å vokse
- Dokumentet bør beskrive bakgrunn, politisk og sosial kontekst, og hva som må til for å få til en endring som monner
- Dokumentet bør oppmuntre til strategisk partnerskap mellom aktører for å bedre muligheten til å lykkes – til å skape endring i policy og praksis

- Deling av beste praksis – tiltak/ordninger/modeller som fungerer
- Oppmuntre til offentlig –privat/frivillig samarbeid/partnerskap
- Bør sette konkrete mål – og finne måter å måle om målene er oppnådd. Sette milepæler underveis
- Langsiktig evaluering (selv-evaluering) blant brukerne av strategien for å se om mål blir oppnådd
- Åpen prosess med så mange som mulig i prosessen – skape eierskap – web-basert også underveis i prosessen og tilgjengelig for alle som ønsker å gi innspill
- Prosessen viktig i seg selv for å skape allianser
Samarbeid gir best utnyttelse av ressurser – unngå at alle finner opp hjulet på nytt.
- Spleiselag mellom flere aktører gjør det lettere å realisere tiltak i planen
- Vise rollemodeller som tør å vise hva de er gode for Gjøre det ”trygt” å vise sine drømmer/visjoner og gjøre noe med dem
- Få kvinner til å satse på ett av hovedsatsingsområdene
- Fokus på hva kvinner kan bidra med innen fokusområdene
- Nyskaping innen turisme og naturressurser må være en satsing Vise potensial for verdiskaping inne turisme – gjøre det trygt å satse på for kvinner – ta vekk skrekken hos jordeiere og de som sitter på ressursene.
- Gjennopplive dugnadsånd og bytting av tjenester – vise den enkelte at det er mulig å ta initiativ – en vinn-vinn situasjon for nyskaping
- Skape felles visjon i lokalsamfunn: Hvordan vil vi leve og av hva?
Lokal agenda 21?
- Øke kvinneandelen innen dot.com og IT bransjen. Vise investorene at vi finnes – at kvinner har gode ideer også inne IT!
- Vise vei til risikovillig kapital for entreprenører. ABC i hvordan skaffe risikovillig kapital
- Miljøvennlige løsninger for næringslivet. Kvinner kan gå i bresjen for å skape produkter/strategier for miljøvern
- Fjerne stengsler /regelverk som hindrer innovasjon
- Gjøre det mulig å skape noe uten papirmøller/regelverk som stopper nyskaping
- Vise eksisterende kunnskap/forskning. Vise hvorfor kvinner er viktigste ressurs for nyskaping og økonomisk vekst i Norge. Åpne for ideer som gir vekst fra alle – også de som står utenfor i dag
- Vise måter man kan få kvinner til å tørre å stå fram med sine ideer. Hvordan bryte jante-lovens stengsler?
- Fokus på barrierer – usynlige og synlige. Konkretisere disse
- Mangel på næringshager – steder å få veiledning og nettverk samt billig kontor og kontormaskiner
- Mobiliseringsfaktor: Norge er på vei nedover – felles ansvar å finne løsninger. Fokus på hindringer for dette felles løftet.
- Ta utgangspunkt i verdiskaping i Norge Felles løft for landet – satsing på kvinnelige entreprenører er en vei å gå
- Nå må naken kvinne igjen lære å spinne
- Vi må ha flere arbeidsskapere enn arbeidstakere
- **Kvinnens innovasjonskraft kan sette fart på mor Norge og avdekke ubrukte ressurser i befolkningen som vi ikke har råd til å gå glipp av!**

Gruppe 2 Innspill til regjeringens innovasjonsplan 2010

Gruppeleder: Agnes Beathe Steen Fosse, eforum

Omforent forståelse for begrepet innovasjon:

- Sette i gang

- Nybrottsarbeid (skal gjøre litt vondt)
- Tenke nytt
- Skape nytt
- Ikke høyteknologi alene
- Forbedringer – se, og deretter handel på nye måter
- Se muligheter
- Kombinerer gammelt og nytt (moderne)

Oppsummeringer:

- Nyskaping = helt nytt
- Innovasjon = kjente elementer koblet på en ny måte
- Gründer = en som er innovativ og/eller nyskapende, en som tørr

Hvilken innovasjon og nyskaping skaper verdier?

90 % av verdiene som investere i innovasjon og nyskaping investeres i produkter, men bare 10-20 % av verdiene som skapes kommer fra disse investeringene. De største verdiene kommer gjennom innovasjon og nyskaping i finansiering (forretningsidé og nettverk) eller leveranser (salg/markedsføring, merkevarebygging, distribusjon med mer) Kilde: Mikkel Rasmussen, se presentasjonen:

http://bit.bransje.net/snddata/Modules/SOI_Folder/BIT_konferansen_2004_1834/Mikkel_Rasmussen_foredrag_pakket.pdf

Hvordan forholder vi oss til kulturbegrepet i innovasjon og nyskaping?

Mange bedrifter, ikke minst kvinnebedrifter, bygger på og/eller selger produkter og tjenester knyttet til Norsk kultur.

Men skal vi selge "Norge" i utlandet eller skal skape noe nytt (tilpasset det markedet vi skal ut i) basert på vår kultur, vår kunnskap og vår egenart. Vi må finne vår selvtillit i å være norsk og selge vår kunnskap basert på norsk kultur, ikke kulturen i seg selv. Vi må også erkjenne at det norske samfunnet IKKE er homogent. (Canada har lenge vært opptatt av og hatt fokus på innovasjon, men de selger ikke Canada som et internasjonalt produkt). Vi må bygge nytt – ikke norsk. Kan vi klare å gjøre næring ut av bistand ved å selge vår kompetanse om bistandsarbeid?

Forutsetninger for å lykkes med innovasjon og nyskaping:

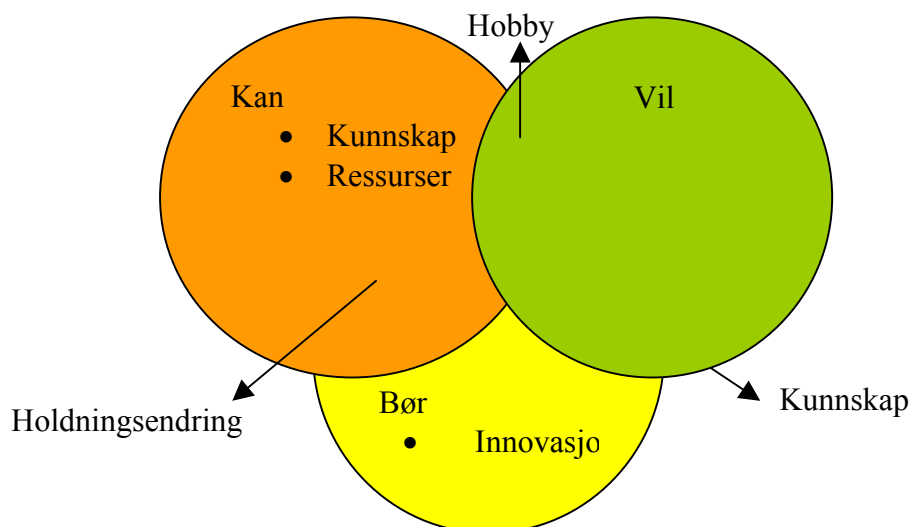
- Internasjonalisering er viktig
 - Verdiskaping må skje basert på et internasjonalt fokus
 - Internasjonalisering gir muligheter, inkl. kvinne muligheter
 - Vi må jobbe med vår egen kultur og våre holdninger
- Vi må vite hva vi vil
 - Vi må bevilge, ikke bare prate
- Vi må forstå situasjonen og handle basert på denne
 - Vi er ikke i en krise
 - Vi lider ikke nød
- Vi må fremelske og verdsette personlig engasjement
 - Vi må dyrke forskjeller og støtte de som ønsker å satse (vi må også respektere de som ikke vil og ikke gjøre dette til noe alle skal være med på)
- Nettverke og sikkerhet
- Vi må skape Næringslivshelter
 - Næringslivstopper har dårlig rykte
- Vi har idéer, men mangler nettverk, penger mm
- Vi må legge systemene på plass

Kvinne perspektiv:

- Kvinner som starter for seg selv er på en maskuling arena
 - Blir oppfattet som forsiktige
- Kvinner ønsker sikkerhetsnett/en viss grad av trygghet
- Sterke kvinner skremmer
- En kvinne som starter for seg selv ER tøff og mye er ikke tilrettelagt

Forslag til konkrete tiltak for å legge til rette for innovasjon og nyskaping:

- Skape sikkerhet og trygghet for den enkelte (gjelder alle som starter for seg selv, menn så vel som kvinner)
 - Sykelønnsforsikring
 - Pensjon
 - Arbeidsledighetstrygd – hvis man går konkurs
- Redusere tollbarrierer
- Synliggjøre de gode eksemplene, gode eksempler database
- Kompetanseutvikling og holdningsendring – NB!
 - Begynne i skoleverket (20% av dem som er med i ungt entreprenørskap starter for seg selv, av totalen kun 4%)
 - Etablere holdninger
 - syn på livet
 - syn på næringslivet
 - lære hvordan man angriper ting i ulike situasjoner
 - lære å lære
 - lære å feile!
 - Etablere mentorprogrammer
 - Livslanglæring
 - Utvikling basert på det vi kan
 - Systemer for de som allerede er i jobb så vel som de nyutdannede.
 - Muliggjøre og tilrettelegge for å jobbe med innovasjon og nyskaping mens man er i jobb eller jobbsøkesituasjon, så vel som når man er nyutdannet.
 - Etablere nettverk
 - Innovasjonsforum for kvinner

Synspunkter på regjeringens innovasjonsplan 2010:

- Målsettingene er ambisiøs (for ambisiøs?), 2010 er snart
- Planen er ikke tverrfaglig
- Lite nytt!
- Planen baserer seg på eksisterende strukturer,
 - eksisterende bransjer
 - eksisterende miljøer
 - basert på at prosjektene som settes på agendaen allerede har noen til å bære ryggsekken
 - geografisk rettferdig fordeling, eksisterende clustre fremfor nytenkning
- Planen mangler målgruppefokus

Anbefalinger for videre arbeid med planen:

- Definer målgrupper
- Skap en annen myte enn at vi trenger en krise
 - Behov for tverrfaglighet
 - Behov for mingling dvs nettverk mellom myndighet, FOU/Utdanning, og Næringsliv
- Begynn å handle, la bevilgning følge planer.
- Få frem nytt prosjekt som bygger på "new business på fastlands Norge"
- Få frem konkrete delprosjekter pr. prosjekt

Gruppe 3 Lobbystrategi kvinner og innovasjon

Gruppeleder: Tove Hassel, Bedriftsforbundet.

Påstand:

"Det er ingen av de politiske partiene på Stortinget som har en politikk for kvinner, innovasjon og verdiskaping. Hvordan sette dette på dagsorden? "

Gruppen var enig om at målgruppen for å få satt denne saken på dagsorden er de politiske partiers kvinnegrupper. Forslag til tiltak: Lage informasjonsopplegg med formål å opplyse de kvinnelige politikerne i alle partiene om kvinnelige innovatørers hverdag, problemområder, rammebetingelser, sosiale rettigheter osv.

Gruppen foreslår en opplæringspakke som har fokus på barrierer, muligheter og hva som skal til for å oppnå positive resultater.

Status:

"Det er i 2004 øremerket 22 millioner på Statsbudsjettet til likestillingsarbeidet. Hvordan øremerke flere midler til likestillingsarbeidet? "

Gruppen var litt usikker på hva som ligger i første setning av oppgaven.

Det var imidlertid enighet om at det er behov for øremerkede midler til tiltak for å øke antallet kvinnelige innovatører.

Gruppen hadde to forslag som indirekte krever øremerking av midler:

1. Vi ønsker at "det offentlige" skal bli pålagt å gjøre innkjøp hos kvinneeide bedrifter, der hvor det finnes et slikt alternativ.

2. I anbudsrunder til "det offentlige" skal det kreves at bedrifter har en god likestillingsprofil, på lik linje med HMS.

Media:

Media spiller en vesentlig rolle for å sette kvinner og innovasjon på dagsorden. Hvordan kan vi få media til å synliggjøre kvinners innovasjonskraft og entreprenørskap?

Gruppen kom frem til følgende forslag:

1. *Nasjonal reklamekampanje, inndelt i bransjer med fokus på kvinnelige entreprenører/innovatører.*
2. *Kontakte journalisthøgskolen – få inn kvinneperspektivet som en viktig del av undervisningen.*
3. *Foreslå for alle kvinnenettverk at det opprettes en mediagruppe*
4. *Kvinner tilføyes som eget punkt på Vær Varsom plakaten*
5. *Få frem en oversikt over hvor stor del av nyhetsoppslagene som omhandler kvinner.*

Gruppe 4 Videreføring Russland

Bitten Schei, Mother Courage, Gudveig Dalbakk, GST og Sidsel Svestad, SPA Life Europe, Unni Beathe Sekkesæther, Nettverkskreditt, og Ingrid Henriksen fra Norges Bygdekvinnelag orienterte om videre arbeid etter seminar i Moskva i februar.

Nettverksprogrammet Gender Equality in Politics and Business – Norge/Russland:

BFD v/ Laila Dävøy vil gjennomføre en gjensidig med politikere og gründere fra Moskva i slutten av august, start september. Det skal være besøk hos Oslo kommune, Stortinget, Likestillingscenteret og ombudet. Fokus vil være på innovasjon og entreprenørskap. Mother Courage har gitt et innspill om en "Round Table Conference", der vi inviterer inn nettverket vårt, og der målet er å få til et konkret felles samarbeidstiltak for videreføring.